

BUNJEVAČKA I SOKAČKA VILA.

NARODNA PISMA.

Nakraj sela
Kuća bela;
Kuća bela — slatko luče!
Tu me srce moje vuče.

Izprid kuće
Redom voće;
Redom voće — slatko luče!
Pod njim čekalo golubče.

U visoko
Baci oko;
Baci oko — slatko luče!
Leteć ugleda golubče.

Plane okom
Skoči skokom;
Skoči skokom — slatko luče!
Vabi pitomo golubče.

Čas na bilo
Njeno krilo;
Njeno krilo — slatko luče!
Sleti pitomo golubče.

Ruke spusti
S divnim usti;
S divnim usti — slatko luče!
Ljubi pitomo golubče.

Njoj golubče
Milo guče;
Milo guče — slatko luče!
„Zeni će ti se golubče?“

Ruke svije
Pa se smije;
Pa se smije — slatko luče
Kada spozna mlado momče!

Jukich.

NJEŠTO O DOMOLJUBU I RODOLJUBU.

Napisao MIJAT STOJANOVIĆ.

Pod imenom pravoga domo- i rodoljuba razumivam ja čovika, bio mužka ili ženska glava, koji je razborit, čedan (uljudan), prilježan (pomnjiv, raden, trudoljubiv, vridan), revan, te se natječe s drugimi u dobru, mudar, postojan, zadovoljan, umiren, gospodar svojih strastih: ufanja (nade) i strah, veselja i žalosti (tuge), ljutine (srdjbe, zle volje), šažaljnja, žive želje i ljubavi.

Tko je razborit zna valjano uvažiti svoje sile, svoje potrebe i svoje sajuze, pak po tom pozna svoje dužnosti života, i netumara, nepotjepa se, neposklizuje se stazom života, nego hodi sigurno.

Niti govori niti čini ista, što prije nesmisli, pazi na svaki svoj korak, pa ako ga i snadje nevidovna napast i kakva beda, laglje ju snosi prav zdrav, mirne svisti i duše, svist ga neukorava, kajanje po tragu netrapi mu dušu, srećan je i u prividnoj nesreći. Nasuprot nerazborit čovik ne drži svoj jezik na uzdi, nego brblja i klapura nesmišljeno, i sam se hvata u zamki svojih ričih. Tko nesmišljeno; i nerazborito diluje, zaplete se u svoj nerazbor kao pile u kućine, i nemože nikad čestito napredovati u svomu poduzeću.

Čedan čovik neprecjenjuje sebe, da je mudar, vješt, umjetan, barem nemisli, da je premudar. Čedan čovik neoslonja se nikada u ničemu, pak ni u domoljubju na svoj sam razum, nego se savjetuje s prijatelji, i koristi se tim savjetom.

Ako ga tko hvali, neda se on navesti na tanak led, i zadnji je, koji bi priznao sebe za podpuna i savršena. Pravi domoljub, čedan čovjek nije ohol, ponosan, gord,

naduven, nepuza pred većim, neprezira manjeg od sebe. Ponosi se plemenito svojim domom i rodom; ali netraži svoju slavu, nego obću slavu svoje mile domovine, svoga roda, u kog sreći i slavi srećan je i slavi se.

Prilježan rodoljub zna, da prošasto vrime nikad se više nemože povratiti, a buduće je u božjoj ruci, dakle čoviku neostaje drugo, nego se koristiti sadašnjim, da nemora požaliti, što nije upotrebio svoje vrime na obću sreću, na obći napredak. Tko radi, Bog nebrani! Svatko može pored svojih silah i sposobnostih u svomu zvanju, u svojih gradjanskih odnošenjih koristiti svojoj domovini po poslovi: Zrno do zrna-pogača; kamen do kamena palača! Prilježan čovik rano ustaje i kasno legne spavati; duh i tilo jača poslom, te uzdržaje obodvoje zdravim. Linčina i sebi je i drugim na teret, niti može sebi niti svojoj domovini hasniti. Domovina se neljubi samo ričju, nego valja to pokazati činom. Linčina je uvijek u nuždi i oskudici, pa kako bi mogo učiniti štogod za obće dobro, kad nije u stanju ni sam sebe iztrći iz blata. Gola mu je duša bez sreće, pak da bi mogao pomagati svoju domovinu i promicati njezin boljak. Tko bi to tražio, tražio bi u ciganke mlika i u žabe dlakah.

Rodoljube! nastoj, trsi se u znanju, u vještini ili umjetnosti svojoj postati izvrstnim, prvim, i nedaj, da te tko drugi lahko nadkrili, preteče; ali se čuvaj zaviditi druge poradi njihovih zaslukah. Natječimo se u dobru; rastimo kao vite jele i zeleni bori, kao dubje naših domaćih šumah u visinu; letimo poput surog orla k suncu. Neka nas primjer velikih i slavni muževah zanima i noću u snu i danju na javi, te slidimo njihove stope; ali se međjusobno nezavidimo, zavist, jal, mržnja, svadnja dosta su gorkih jadah naneli našem rodu. Budimo

plemeniti sinovi majke domovine, njezinu slavu umnovini; u sreći roda bit ćemo za cilo srećni. Zavišću nepotiču se toli uzvišena svrha.

Pravi rodoljub sluša mudre riječi i prima ih duboko u svoje srce. Mudrost je temelj svih dobroteljih (kripostih) čovječanskoga života.

Riječ je jed i med, otrov i lik, gorčina i slast. Nije zdravo ni meda mnogo jesti. Tko mnogo govori, često se pokaje, a tko šuti u pravo vreme, ostaje miran i siguran.

Metimo (čistimo) svaki pred svojim kućom, a nemišajmo se u tuđe poslove nepozvani. Ako si, brate, srećan, neponesi se; u odvišku čuvaj, dok se šta ima, čuva se. Opameti se tuđim primjerom, i tuđe pogreške upotrebi, da svoje popraviš. Nepouzđaj se u nikoga, koga nisi izkušao; ali zato nemoj smatrat u svakom čoviku varalicu. Prijatelj izkušana čuvaj kao najveće svoje blago. Nedaj se od nikoga tako obvezati, da te zauzda, da te zaplete u svoje zamke i učini svojim robom, skući te pod svoj jaram. Nepouzđaj se, da mora svako i pametno poduzeće uroditi dobrim uspjehom. Starije jutro od večeri. Nezna nitko što nosi dan, što li noć. Budala nije uvijek nesrećan, a mudrac nije uvijek srećan; ali budala nikada neuziva podpuno svoju sreću, a mudrac nije nikada posve nesrećan.

Rodoljubu je neobhodno potrebito, biti postojan. Neima čovika na svitu, koj nebi u svomu životu naišao na pogibelj, na nesreću, nuždu, nevolju, nepravdu, na trud i muku, na bidu i zlo, na zaprieke svakojake. Domoljub nalazi puno toga na svomu putu. Budimo postojani i strpljivi, i snosimo junački sve to, nebi li samo postigli svoju svrhu — sreću svoga roda. Radimo, poslužimo. Plemenito srce pravog rodoljuba nepreda pred nesrećom, jako je i postojano; nikakva nesreća nemože ga podpuno svladati. Domoljub stoji čvrsto kao klisura, kad navalni na nju bura, kad se žarke munje kreše, kad se temelj zemlje trese, i kad zmija k njem doplazi, bosom nogom nju pogazi — pravi rodoljub. S Bogom se može na trista — djavolah. Samo nemišaje čovik klonuti srcem i posumnjati o sebi ili o božjoj pomoći. Tko sam sebe ostavi, nemože mu nitko pomoći.

Pravi rodo- i domoljub neće nikada zaboraviti, da živimo ovdje na zemlji do božje volje; da su Bogu poznate sve naše želje; Bog je, koji ponizuje i uzvišuje, rani i liči, ubija i oživljuje. Nu i mi smo od svoje strane dužni sve, što samo možemo, da nam se želje pravedne izpune. Poznajmo koren sve nevolje i nesreće svoje. Izvor svega zla vlastita je ludost, vlastito sebeljubje, sebičnost i neobuzdane želje. Koliko putah misli čovik i ogriši svoju dušu, ovaj mu je kriv i onaj, ovo i ono, Bog dragi i isti — Bog s nami — vrag, a kad tamo, a ono zapelo, što valja svoje srce popraviti. Koliko ima ljudih, koji misle: da sam bogat, ugledan i da me neželji ovo i ono, bio bi srećan. Što tko zna, to i govori. Siromaku nisu poznate brige, patnje i stiske bogatlie, pak sudi kao slijepac o boji. Prava sreća nalazi se na stazi kriposti. Tko nije kripostan nek mi negovori, da je domo- i rodoljub, jerbo temelj rodoljubja čista je ljubav kršćanska, koja zapovida, da ljubimo Boga vrhu svega, a sve bližnje kao same sebe. Tu neima iznimke glede vire, glede narodnosti, dapače iste neprijatelje dužni smo isto tako ljubiti. Silna je ljubav, silno i rodoljubje, ako se osniva na pravom svomu izvoru, na ljubavi kršćanskoj. Rekosmo, da umjeren mora biti rodoljub. Biti razuman i zdrav, to je najveća zemaljska sreća. Tko želi uživati tu sreću,

taj živi u svemu umjeren, bilo jelo, ili piće, ili ma koje drugo uživanje. Zdrav pako ostaje samo onda, ako prilježno radi, ako je umjeren; strasti svoje drži na uzdi, čuva se svake zle navade; krv mu je zdrava, duh veseo; čuva se razuzdanosti i putene naslade kao kuge, iz nje bo izviraju: sramota, jad, briga, bolest, nevolja i bieda. Putenost čovika oslabi, linost učini mlitavim. Domoljub je čist kao divica, jak kao lav. Oko mu je sokolovo, srce junačko. pun je svake vrline, čestit u svemu; svakim svojim činom plete vinac neumrle slave rodu i domu svomu. Strasti svoje drži na uzdi. Niti uranjanje niti strah nemogu ga zapričiti, da neizpuni točno svoje dužnosti, i tako mirnom dušom gleda na sve, što biva okolo njega. Ni ista smrt nemože poplašiti kripostnjaka. Štogođ poduzima, čini u nadi, da će s božjom pomoću i uspjeti. Tko se plaši svake sušnjate grane, i prestavlja si sam, da je nemože što poduzima, dakako slavo će uspjeti; ali tko uztrajano djeluje, svlada sve zaprike. Tko dvoji o napredku naše narodnosti, osobito pogledavši na našu knjigu i naše čitajuće malobrojno občinstvo naprama susjednih narodah i njihove književnosti, nek se nebroji među rodoljube. I žir je malen, ali iz njega izraste dub veliki, koji uzdiže svoje grane nebu pod oblake i prkosi svakoj buri.

Rodoljub goji pametne želje, i u nadi neprokoračuje polje možnosti. Kad se bratska srca slože, i olovo plivat može; a nesloga kad zavlada, isto perje na dno pada. Tako je i s našom narodnostju. Ako budemo složni, možemo bez svakog straha očekivati, da će se u tom obziru izpuniti naše pravedne želje.

I u veselju i žalosti, u radosti i tugi rodoljub je umjeren, uvijek miran i spokojan; on jednakim okom smatra i zlo i dobro ovog svita, niti se laskoumno podaje veselju, niti žalosti; ide pravim putem, pak se neboji nikoga do Boga. Ako će ga ostaviti i čili svit, on sam sebe nikada izdati i ostaviti neće.

Ljutina, srdjba, gnjev, jarost nedolikuje nikako rodoljubu kao valjanu čoviku (a nevaljan niti nemože biti rodoljub).

Pamet i razum preda se pak ćeš uvijek moći umjerit se u ljutini. Mržnja, jal, gnjev i osveta nemogu nikada valjanom čoviku zavladatai srcem, da bi sebe i druge moglo mučiti, jesti, gristi i tako sebi i drugim ogorčavati život. Čovik ljuti se ili iz slabosti ili iz ludosti, i svaka jarost okončaje se obično kajanjem. Pravi rodoljub neljuti se ludo, jerbo zna, da se svaka ludost okončaje sramotom i grizom svisti. Pravi rodoljub sažaljava i crvka i mravka i svaku nesitnu dušu u domovini, i pomaže gdi i kako može, jerbo mu jo srce mekano, kad god vidi, da tko nevin trpi. Sirotu i udovicu tiši, pruža ruku, koliko i kako samo može. Ta to zahtiva ljubav kršćanska, a rodoljub je pravi kršćanin. Zna on, šta i koliko mili njegov rod pati pod igom polumjeseca.

Mladi domorodci i domoljubi! sad ću s vami koju progovoriti. Čuvaj se mladi rodoljube! ljubavi bludne; čuvaj se mreže ofrkušah i poskakušah. Tko naprasno ništa traži, neće domašiti svoga cilja, nego će se previriti, i požude će ga njegove upropastiti. Čuvaj dakle svoje srce, i nedopusti, da ti duša postane robinjom očaravajuće zasjene i tašte razmive. Ako to nevažiš, a ti ćeš u cvitu svoje mladosti osiditi i čim zineš živiti, već će ti zaći sunce života.

Gdi kripost i skromnost uzdižu lipotu, tu se blišta sjaj lipe ženske glave daleko više nego nebeske zvezde; tu se zahman opire čovik uplivu i utisku. Bjelina njezi-

nih grudih nadilazi liljan, a smiši se kao djulistan.

Nevinost je njezinih očuh nalik očima grličice, bezazlenost i istina oživljuju njezino srce.

Cilovi njezini čisti sladji su od meda, njezine su ustnice livadaške jagodice, obrvice morske pijavice, oči crne jagodice. Nu, mladi rodoljube; jedna, samo jedna je za tebe takva ljuba, kao što je i jedna domovina.

Domorodko! dopusti, da ti progovorim koju rič na ovom mistu. Lipotice! poslušaj izkusna rodoljuba, i primi načela mudrosti duboko u svoje srce, pak će tako veselost tvoga duha umnožati tvoju lipotu poput ruže, koja i kad uvene, još miriši.

U cvitu tvoga života, kad te svatko rado gleda, i priroda u tebi kazuje ti, zašto te tako ljudi očima probijaju: o pazi na sebe, nedaj se zaluditi, čuvaj svoje srce i neviruj svakomu, neviruj svakoj riči.

Promisli često sama u sebi, da te je stvorio Bog, da budeš drugarica jednog muža, ali nisi stvorena za robinju muževskih strastih.

Znaj kćerko? da ćeš srce svoga muža zadobiti i njim vladati. Eno vidiš ono je ona sukromna, nevinna duša, ures joj je najveći smirenost, nevinost i blagost. Radena je, pomnjiva, prilježna, čista dušom i srcem, umjerena je, ponizna, blaga. Rič joj je poštena, umjerena i istinita. Poslušna je u svemu njezinom životu i srećna je u svemu, pametna je, kriptostna, čestita, valjana. Nježna se i ljubezna i s tim vlada u svom domu kao carica. Bezsravnost i nepostidnost moraju pred njom zamuknuti, i svaka zla namira pred njezinim pogledom trnu i umučavaju mramorkom, kroti lave i bisne zviru. Kad tko pred njom dira u svetinje milog roda ili u dobro ime blišnjeg, ona nešuti, nego mahom brani rod i dom i dobro ime blišnjeg svoga, i zapuši s mista svaku klevetu i po srami klevetnika i izdajicu osramoti.

Srce njezino puno je izkrenosti, puno rodoljubja, i nikad nesumnja o sebi kao ni o svomu rodu.

Srećan muž, tko ju nazove svojom suprugom, i blago čedu, kojem bude majka. Ona predstoji domaćem gospodarstvu, i kudgod u domu korači, prati ju mir; zapo-vida razumno, i kud ona okom sva družina skokom. Ustaje, razmisli svoje poslove i razredi u domu svakomu svoj rad i sve ide kao po koncu.

Stara se rado za svoje svom prilježnosću; sve joj je u domu čisto i uredno. Svitla obraz svomu mužu mudrim svojim vladanjem.

Dicu svoju obučava mudro o Bogu, o ovom i onom svitu, o miloj domovini, o sreći i napredku milog svoga roda, i to ne samo ričju, nego i primjerom. Njezina rič dovoljna je za dicu i sveta, kud ona okom, djeca skokom. Ona samo otvori usta, i družina sva u kući već leti, da se izpuni zapovid, ona zapovidi, i već je učinjeno, jerbo je zakon ljubavi u njezinom srcu, a tko da i neposlušna, što se zapovida ljubežno.

Kad je srećna, neponosi se, a u suprotivštini strpljivošću odbija udarce nesreće.

Mudro savitujuć svoga muža olakšava mu brige života, i sve mu nevolje života osladjava svojim ljubeznim ponašanjem; on polaže utrudjenu svoju glavu na njezina njedra i nalazi utjehu i počinak.

Blago mužu, kog je supruga, blago ditetu, kog je najka.

Blago domu, gdi su suprug i supruga iskreni rodjubi, gdi se počituju svetinje roda — narodnost i miliraterski jezik, jerbo se u takvom domu počituje sve, to je plemenito, uzvišeno, lipo, krasno, kriptostno; ču-

vaju se kao amanet običaji predjah; cini se visoko svaka vrlina, svako dobro svojstvo; obiteljski krug je važan u takvom domu, jerbo se zna, da iz pojedinih osobah sastoji se obitelj, iz obitelji občina, iz občinah čila domovina i država. Obitelj je temelj čile sgrade, a otac i majka u obitelji stožeri doma. Badava govorimo o domoljubju, ako naša mila domovina nesastoji iz čestitih obiteljskih članovah. Članovi obitelji: otac, majka, sin, kćer — svi moraju valjani i čestiti biti, ako žele srećno živiti, i sebe i svoju domovinu usrećiti.

Sreća obitelji zavisi o slogi, o međusobnom počitanju i međusobnoj ljubavi obiteljskih članovah, i samo takova obitelj važna je u občini, u državi, u domovini, i ona može promicati obće dobro i boljak svoga roda. Šuga i kukavica nije u stanju ni sebe ni druge pomagati. Zato nastojmo prije svega mladež svoju tako odgojiti i odhraniti doma i u školi. kako će iz nje postati valjani, čestiti, sposobni, višti, mudri ljudi, koji će moći sebe i druge usrećavati; koji će htiti. moći i umjeti sebi na čast a rodu na glas živiti, sebe i domovinu svoju proslaviti.

Pri koncu ovog članka nemože mi se na ino, nego ću još dodati njekoje pedagogičke opazke, koje možebit prividno neopadaju na ovo misto; ali kad se dublje razmisli o toj stvari, od suviška neće nikoga zaboljeti glava.

Duša domaćeg, obiteljskog odhranjenja, odgojenja, mati je, da mati, mila majka. Strah gospodnji početak je mudrosti, i na tom temelju počiva blagoslov odhranjenja.

Bez nazora nije moguće obučavati. Nazorna nauka i obuka počima od kolivke, u bližini, pak se ide sve dalje, dok se dica upoznađu pomalo sa svim, što ju okružava na tom svitu.

Roditelji, odhranitelji mladeži i učitelji ste joj skupa, kao što su opet učitelji u školi skupa roditelji i odgojitelji, netreba se brinuti, starati, da li će kliti i nići usjev, što ga veselo ufajuć sijemo, samo radite virno i pouzdajte se u Boga, od koga dolazi svaki uspih. Čovik snuje, ali Bog boguje i odlučuje! Nami je stalo do toga, da bura i oluja tog života zemnog neugrabi nam nijednu našu lipu nadu, nijedno naše lipo ufanje glede naše narodnosti; a mi stojimo čvrsto kao klisurine u vjeri i u ljubavi; vira je svemožna, a ljubav nadilazi svaki um, a znate li, braćo, koja je to ljubav? — Ona, o kojoj sv. Pavao apoštol veli, da je jača od iste smrti i ona, o kojoj piše sv. otac crkve Augustin.

Napred goni nas duh vrimena poput silne rike: napred stupajmo! opominja vrimo. Tko nestoji nepomično, toni, propada. Samo kukavica, strašljivica plaši se gromke huke i buke; tko shvaća i ponja duh vrimena i nastoji, trsi se, napred teži, sve svlada, sve pobidi, sve ukloni s puta zaprike. Mladež trči, srnja, leti, stari teturaju i vuku se na palici trudno, a muževom dolikuje stupati čvrstim korakom pravim putem, kolotočinom k uzvišenom cilju. Strogi budimo sa samim sobom, a blagi prama drugim, pak ćemo puni utjehe živiti do božje volje.

MILANA HISTORIČNA PRIPOVIDKA ZA MLADEŽ I ZA RODITELJE.

OD NIKOLE GJORGJEVIĆ VUKIĆEVIĆA.

VIII.

PUT U BRESTOVAC.

Milana u odilu ugljarske divojke s Ljubicom dodje na kraj šume, koja je nju dosada od ostalog svita dilila.

zkvh.org.rs

Ona se trgne, kad opazi kulu brestovačkog zamka, i rekne: „možebiti da u najdoljnjoj tamnici te kule čami moj sladki otac. O kad bi ga samo viditi i njemu na uslugu biti mogla! Bože milostivi, blagoslovi ovaj korak moj, i daj mi da milost nadjem kod ljudi, k kojima sad idjem.“

Kod kamenitog krsta rastanese Milana od Ljubice i uputi se sama uprav k Brestovcu. Dva reda visokih brestova vodila su put k zamku, koji je od njih ime nosijo. Baš kad je Milana na veliku kapiju zamka ići htela, opazi ona u lovačko odilo obučenog i s naoružanom pratnjom u lov polazećeg Strašimira. Sva se zgrozi, kad ovog nečovika vidi i odvrati lice svoje od njega, jer joj nemoguće bijaše njega duže gledati. Zvuk rogova zatrešti, i Strašimir na zelenku svom projezdi pokraj uplašene Milane, a pratioci za njim u brzom trku slidovaju.

Milana za odmoriti se malko sidne na klupu nedaleko od kapije razmišljavajući o nesričnoj sudbi oca svoga. U tom izkrznu od nikuda dvoje dice, jedno muško a drugo žensko. Oni zastanu prid Milanom i stanu je ljubopitno gledati. Milana ih zapita kako se zovu. Muški odgovori: „Meni je ime Nenad,“ a ženska pridoda: „Ja se zovem Ružica.“ Mali Nenad pogleda u kotaricu da vidi šta u njoj ima, a Ružica maši se za struk bosiljka, kog je Milana u nidrama nosila. Milana izvadi iz kotarice nekoliko krušaka, što joj je Smiljana na put dala bila, i pokloni ih dći, a Ružici osim toga dade još i stručak bosiljka.

To su bila vratarova dica. Vrtar je s prozora svog vidijo, kako strana divojka s dicom njegovom lipo postupa, i zato je odma uzove u sobu i zapita ju šta je na prodaju donela. Milana mu pokaže smrčke. „Pa šta išteš za njih“ zapita on dalje. Što pravo bude — odgovori Milana — ja se na vašu čest oslanjam i nadam se da ćete dati za njih što vridi.“ Odgovor ovaj dopadne se vrataru, on uzme kotaricu i ode s njom u gornju kujnu obećavši da će se sam za nju pogadjati.

Nato udje vratarica s jilom u sobu i videći tu nepoznatu divojku prodere se na nju žestoko: „Do trista djavola, koji vrag ovu donese! Sta tražiš ti ovdje divojko? Kako si se smila usuditi u moju sobu ući? Tornjaj se isprid mojih očiju, il ću te sad zdilom o glavu lupiti.“

Milana se nadje u čudu. Ona ovake grube riči nigda dosad još čula nije, pa se jako ražali, i nije znala šta da odgovori.

Dica moljaju mater da netira Milanu, pokazujući cvieće i kruške što su od nje dobili. U tom se i vrtar od gore s praznom kotaricom i s novcima vrati, i opazivši da mu se žena na strano divojče razljutila, rekne joj ozbiljno: „Šta ti je sad opet Pelo, šta si se pogoropadila! Ja sam uzvao tu divojčicu u sobu, i mislio sam ju u službu uzeti, ali kako vidim neće od toga ništa biti, jer kod tebe se ni jedna divojka u službi skrasiti nemože.“

„E, to je sasvim što drugo kad si ju ti u sobu uzvao, — umirenim glasom odgovori vratarica. — A ti divojko nezamiri mi što sam se na tebe razljutila bila. Mi moramo uvijek na oprezi biti, i na strane paziti, da se ne bi kakav zlotvor u zamak uvukao.“

„Vi u tom puno pravo imate, — učtivo primeti Milana, — vi niste mogli znati, da je mene gospodar u sobu uzvao, a i od mene nije lipo bilo što sam sama u sobi ostala, zato vas molim za oprostjenje.“

Odgovor se ovaj vratarici dopadne. Njoj je samo tribalo za pravo dati, pak se odma znala umiriti „Divojko — rekne ona Milani — ti si kao što vidim dći mojoj krušaka dala, zato ćeš ostati danas kod nas na ručku. Milana ju poslušala, i ostane na ručku, ali je jedva koi zalogaj mogla izistiti, jer ju Nenad i Ružica u nestašluku sve jednako zadirkivahu. Posli ručka zafali Milana na ugošćenju, i htide ići. „Mi te nepuštamo, ti moraš kod nas ostati, poviću dica.“

„I meni će milo biti, ako uzthiš kod nas u službi ostati“ pridoda vratarica.

„S drage volje“ odgovori Milana. „Ja se obričem da ću vas virno i pošteno služiti.“

„A ti dakle idji kući, razgovori se sa tvojim roditeljima, pa ako ti se sviđi, i ako oni na to pristanu, u dođuću subatu možeš se ovamo doseliti,“ rekne vratarica.

S neizkazanom radošću ostavi Milana Brestovac i uputi se kući. Kod kamenitog krsta dočeka ju Ljubica, i Milana joj uz put pripovidi, šta joj se taj dan u Brestovcu dogodilo, pričativši nemili postupak s koim ju je vratarica pridusmila. Marko i Smilana izidju prid njih i radovahu se što se namira Milanina ispunila, ali im ujedno i vrlo žao bijaše što će ih ona tako brzo da ostavi. Kad su u dolinu svoju prispili, sunce je već bilo silo i pun misec sijaše. Milana od puta umorena otide u svoju sobu, i prije nego što je zaspala bila, zafali Bogu što joj je priduzee blagoslovijo, i pomoli se da joj donde svevičnji silu i kripost dozvoli, da može započeto dilo k koncu privesti. (Slidi.)

DOSITKE.

U nikoj uz drum stojećoj Šarkezknoj čardi sastase se iz dva sela nekoliko Slavjanah. Nuz put u zimno doba htidoše se malo odgrijati, pak samo na nogu stojeć ređaše se s čašom, razgovarajući se medjutim na svojem materinjem jeziku, a tu stupi u nutra još jedan čovik iz trećeg sela, koji se po licu Slavjaninom vidjaše — pak glasno počeo magjarovat. Izmedju prijašnjih, jedan hotiući ga opomeniti, zapita: „Šta si ti brate, šokac il bunjevac?“ on pak odgovori: „ja sam Dušnočanin.“

Dakako, da su se prijašnji grohotom nasmijali; da nas u slavjanah s jednom granom više ima, to sam hotio odmah u Novine javiti, al pomislim: neće, može tko god i zbilja u svoju štatištiku zabilježiti; da su Slavjani strašno neznatni, poklem osim bunjevacah, poljakah, moravacah, kranjacah itd. ima i du . . . nah.

Jedanput se opet na drugom mistu dogodilo, da su te vrsti dva slavjanina na veliki god s kolma išli prodavati povrtno zelenje. Priko jednog sela baš u tako doba prolaziše, da se ondašnjem gosp. župniku nije moglo na ino, nego da ih strogo (oštro) opomene i zatvorom im se popriti. Skinuše dakle oni kape svoje, da umole gosp. župnika, veleći njemu: „e velji, jako Vas lepo moljimo veljiki gospodine, ako smo mi hiba zovali a vi velji engedujte.“

Pored one prosvete, koju nam niki naši prijatelji — narodnjaci? — odmirivaju, nećemo li i mi za malo godinah tako kaljat krasni naš bunjevački i šokački jezik? ako neuzthidnemo razumiti onu rič, koja nas opominje: da svoje čuvamo i cinimo, tojest: da slavni naš materinji jezik štimamo?!

nc.